ГОДИНА XIX. НА ЦЕТИЊУ, У СУБОТУ, 1 ДЕЦЕМБРА 1890. БРОЈ 49.

Излази суботом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТро-УГАРСКУ (с Босном и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.
За све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописи шиљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће а на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, на Првозваног Андрију.

Глас из Цариграда о писму Портину, којим одговара на искање селенске патријаршије, донијеле су стране новине, исто по бечком кор. бироу који и нас послужује, мало обилатије но што је нама јављен, те га зато овдје преносимо својим читаоцима у свој пунини:

„Прекјуче је Порта послала писмо селенској патријаршији, којим одговара на њене захтјеве јој, који наиме говоре о завјештајима (тестаментима), школама и промјени попиње бугарског духовенства. Одлука је Портина сасвим помирљива, те су искања патријаршије стварно готово задовољења. О главном питању, попиву бугарског духовенства, вели писмо, да ће Порта поновити своје приједлоге које је већ једном предложила бугарском ексарху, те особито наглашује, како је Султан вазда одржавао и штитио слободу вјеро. Најзад позива писмо патријарха, да се поврати на своје мјесто и да опет служи службу божју. Дипломатски кругови радо признају и одобравају помирљивост Портину. Поред свег очекивања Портина, још се цркве нијесу отвориле.“

По томе видимо, да смо ми имали разлога кад смо прошлога пута рекли, да помирљивост портина може само тако имати стварне вриједности, ако се тиче бугарских владика. Исто тако смо погодили. да неће бити говора о бератима, по прије о промјени попиње, оним особитим знацима, те би их, по искању патријаршије, морали понијети бугарски попови и владике.

Ево је прошло двије недјеље, како је синод примио Портино писмо, и још никаква гласа из Цариграда, да ли је одговорио и како. Ни новине се нијесу много обзирале на помирљиви обрт у цариградском „културкамф“-у, ни оне које су уз патријарха, ни оне против њега. Да ли за то, што се не уздају да ће Порта успјети са својим приједлозима у бугарског ексарха, или што се боје, да се патријарх неће задовољити празним обећањем, или с оба та разлога, бог зна. По српски живаљ у отоманској царевини то је питање свакојако од превелике важности. Ми имамо разлога надати се, да Порта неће стати на по пута који води к добру; јер ако се тај несносни затег са православном црквом не ублажи и не макне брзо и коначно, не може се ништа чинити, да се оствари жеља те ју је прије неки дан исказао турски лист „Хакикат“, да би ваљало што прије створити балканску федерацију, удружење за међусобну обрану, између Турске, Србије, Црне Горе и Грчке.

* * *

Док нам не стигне руска пошта тога дана, не можемо знати, које су те угодбе њемачке владе према Русији, које су привољеле „Новости,“ да се тако пријатно одазову; још мање се можемо домислити, што је нагнало њемачку владу да се показује тако усрдна према „Међеду“, већ ако није све напредније утврђивање републичке владе у Француској, особито пак непрестани развитак француске војничке снаге, с којом Њемачка, по данашњим брзојавима, као да је већ напустила свако утркивање и надметање.

* * *

Краљ Умберто отворио је нову скупштину своје краљевине онаком бесједом, какву је сав свијет очекивао послије побједе Криспијеве политике на биралишту. Но ипак има нешто у тој бесједи што ће, бар у неталијанском политичком свијету, многоме доћи изненада. То је завршетак те бесједе који је, већ по кратком изводу нашега бечког извјештача, наперен на папу. Каков је разлог имао Криспи свјетовати Краљу, да истиче своје „сувренство“ према „религији“, против папе, то је у толико теже разумјети, што се Лав XIII баш у очи задњих избора показао необично помирљив послав поруку цијелом италијанском духовенству, да се не мијеша у политичке изборе.

ИЗ НОВИНА.

Биоградске „Српске Новине“ од 18 новембра, бр. 255, доносе, на челу свога службенога дијела. ову

АДРЕСУ

којом је народна скупштина одговорила на бесједу краљевских намјесника:

Господо Краљевски Намјесници,

Народна Скупштина, која се састала у први редовни сазив своје прве трогодишње периоде под Владом новога Устава, захвално се одазива добродошлици којом сте је извољели поздравити при отварању њених сједница у име Његовог Величанства Краља Александра I.

Нова уставна владавина, заснована на широкој парламетарној основи, одиста је добила нову потврду народнога повјерења и стојећи на томе чврстом темељу она може неуморно и досљедно даље корачати правцем, који одговара поново изјављеном народном расположењу и нашим политичким и друштвеним потребама.

Разноврсни корисни закони, који су донесени на прошлом ванредном сазиву Народне скупштине и који су настојавањем владе у живот уведени, благодетно су утицали на утврђење новога парламетарног реда и на правилан развој нашег државног живота, у колико је тим законима отпочет преображајни рад те су уклоњени многи остатци прошлога система државнога устројства и управе. Тај се добро отпочети рад мора сад наставити и довршити.

Народно Преставништво, које се поноси слободним и непомућеним изразом народне воље, из којега је поникло, саслушало је са задовољством потврду Краљевског Намјеништва о законом ујемченој слободи избора и о примјерном реду, који је владао на биралиштима и који народ српски уврђује у ред оних напредних народа, који свјесно поимају своја грађанска права и своје уставне дужности.

Народно Преставништво не устеже се признати у овој прилици, да је влада имала одиста велики и тежак задатак, кад јој је ваљало увести у живот многобројне законе, што их је прошла ванредна Скупштина донијела. Она је тај задатак вршила успјешно и правилно и тоје такође много допринијело, те се добар утицај тих нових закона осјетио убрзо у многим правцима нашег унутарњег државног живота, и ако се при самој примјени у практици показало, да закон о општинама и закон о изборима народних посланика потребују извјесне поједине измјене, у интересу боље јасности и прецизности, не дирајући при томе у главни дух и правац тих закона, који одговарају смјеру и циљу, коме су намијењени.

Досадашње настојавање владе при увођењу у живот нових закона даје нам основане наде, да ће ускоро ступити у живот и закон о уређењу округа и срезова, који уноси нов самоуправни елеменат у нашу државну организацију, а тако исто и да ће се отпочети извршење закона, којим се судска власт од полиције преноси на судове, што прије довршити.

Знајући колико је мучан и тежак задатак за кратко вријеме потпуно излијечити болесно и поремећено финасијско стање, које се кроз читав низ година запуштало и кварило, Народно Преставништво радосно поздравља свако стално напредовање на томе пољу и влада, докле год буде неуморно радила у томе правцу, вазда ће наћи признања и потпоре његове у свима мјерама, које буде и даље предузимала на путу сталнога консолидовања и опорављења нашега финанцијскога стања.

Са особитим задовољством Народна је Скупштина чула од Вас, Господо Краљевски Намјесници. да је наша војна снага добила здраву основу за што боље усавршавање у своме важном позиву, да буде поуздан ослонац за одбрану отаџбине и моћан чинилац у раду на нашем завјетном националном задатку. Према таквоме почетку Народно Преставништво може поуздано очекивати, да ће се преуређење наше војске, још за трајања овога скупштинскога сазива, досљедно даље извести на добивеној основи имајући вазда на уму установу Народне Војске, која одговара нашим предањима, друштвеним приликама и народном карактеру. Народ је вазда готов и вољан приносити све жртве, кад оне служе великим интересима отаџбине и националне мисли и кад резултати одговарају тим вољно принесеним жртвама. Како је Народна Скупштина и до сада цијенила одану службу отаџбини и своме позиву, тако се и у овој прилици радо придружује хвали и признању, које заслужују старешине и наставници наше војске.

Господо Краљевски Намјесници,

Одавши признање ономе, што је до сада урађено на пољу нашега унутарњега државнога уређења и исказавши у општим потезима свој поглед на те радове и задатке, Народно преставништво у исто вријеме изјављује, да ће наговијештене законске предлоге о министарској одговорности, о уређењу Главне Контроле, о пословном реду у Државном Савјету, о штампи и о зборовима у удружењима проучити с оном збиљом и пажњом, која њиховој великој важности одговара; у договору с владом Народно ће Преставништво уложити сав свој труд, да ти органски закони буду донесени у духу Устава, као досљедна допуна његова и као живи израз оних слободоумних и савремених начела, која су у њему изречена. Народно Преставништво осјећа сву тежину и озбиљност задатака, који га на томе пољу очекују и стога ће се најозбиљније старати, да заједничким договором и обавјештењем пронађе правилан пут, који ће слободу утврдити, чувајући је како од преживјелих стега и ограничења, тако и

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ПРОКЛЕТЊАЦИ.

По народној мисли и говору пише **Иван Шевић.**

Често пута у обичном разговору, а више у клетве чујемо, ђе се спомињу проклетњаци, анаѣемњаци, крагови, белави, сотоне, непоменици, зли и нечастиви духови. Да чојак упита, има ли? — видио их нијесам, чуо их нијесам, па како бих могао и рећи и причати о томе; али додуше прије би утекла нама — млађијем и новијем „наученьацима“ — ријеч, да тога нема. но да има, а имамо — у неколико — и право.

Тако ти је то код нас, а код народа сасвим друкчије. Народ прича истином — а Бог је истина — да има тога, па ће чак и примјере навести, па још и мјесто, вријеме и лице, ђе се, кад и с којим лицем то догодило. Наша — хришћанска — црквена историја прича нам и о томе, да је Исус Христос изагнао ђаволе из једног човјека и рекао им, да уђегу у свиње, које лежаху на обали оближњег језера, те уђегу и свиње се потопе; а и прије тога каже се, да је од анђела, који је био Богу непослушан, постао зли и нечастиви дух, којега зовемо ђаволом; а поп при крштењу рече: „изжени из него вјакаго лукаваго и нечестиваго духа.“ Ми слушамо и вјерујемо, што нам каже црквена историја, дакле — и то! —

Народ вели, да има; историја цркве каже, да има; а што бисмо и ми рекли друго по — да има, јер и једна је вјера јача од невјере, а камо ли двије.

Да видимо како је народ у томе „разабран!“ —

Познат је Црни врх, а јужно од њега мало преко Кривог дола види се Кључев-до, вас около покривен густом гором, усред које се скрива висока кула Срдана Зукова и по роду и имању гласита чојка у цијелом племену. С оне стране Кључева дола једна је дубодолина, од које се иде проз неке рупине, усред којих се пружила дугачка пољана, на којој се може чути кокот. кад зацјева код Срданове куће. Пошто прођеш дубодолину, пољану и рупице, па још мало даље равницом дођеш у Ледену II ћину, у којој је извор бистре воде, окле носе воду сви сељани, па и од Срдана.

Срдан је сеоцки старешина, кућа му на само и подалеко од села, а има пет синова: најстаријега Илију ожeнио има три-четири године — те има у њега и једно мушко дијете; три млађа се „оне“ јесени ожeнили, — а млезинац — Ненад још не ожењен. па сељани у старешине, а код оне момчади, много се вечери скупљаху на сједницу у Срдана. —

Сједничари ка' сједничари: о свачем говор да задију и о вилама, и о вјештицама, о тенцима и о ђаволима и о другоме, — а ко би ти могао све избројити?! — Некијема помлађијема и лакомисленијема говор и шала за смијех, ма им не мио.

Илина жена Златана, најстарија и највјештија снаха Срданова, још од мале шаке нагнала се плашљива, па и њој немила та шала; те — кад ћаху почет говорит о каквијем духохима и страшилима — ћаше се примаћи најмлађему ђеверу Ненаду и пришаптат му на ухо, да прекину говор о томе; на што би се Ненад грохотом насмијао, погледао и рекао:

— Будало женска! а од тога нема ништа, није од тога ништа истина, нити се од тога треба бојати!

— Ево ће ми већ двадес и двије године, од ка' ми је било десет година, вазда сам у планину на чобанство, нити што од тога виђех, нити ми се што призре, па се и не бојим, но то људи изнашли да се шале, да им прије вријеме пролази! —

То се тако дешавало неколико вечери.

Сједничари су некијех поћи сјећели до зоре, те им би нестало воде, коју је још Златана као најслободнија доносила.

Од неколико вечери плашила се сама одит по ноћи на воду, али јој се чињело срамота звати коју млађу јетрву, да иде ш њом, јер би се ругали сједничари, како је страшљива, те зато и ићаше највише сама, али обично собом вођаше старог пса Жутова, којега нигда не прокле, нити га чим удари. а Жутов најрадије за њом ићаше, пошто му она и храну даваше. Кадгод Златана крену на воду мишљаше о разговору сједничара и просуђиваше сама у себе што би чињела, да изиде пред њом мртац с онијем завојима и покровом; како би се бранила, да је срете тенац с оном мјешином. да се обрете међу ђаволима.

Једне ноћи већ испред саме зоре иде к води, мисли о ономе и већ је дошла на поглед оне пољане, кад по пољани двјеста огњева, и између њих

од изигравања путем злоупотреба, које јој корјен подгризају.

Поред наведених законских предлога који спадају у Уставом одређени задатак овога скупштинског сазива. Народно ће Преставништво радо прихватити и пажљиво проучити све остале законске предлоге, којима се подмирују потребе народне, а у реду тих предлога узда се да ће бити и они, који ће влади и властима земаљским дати још јачега законскога ослонца и маха у њиховој и досада засвједоченој тежњи, да се очува лична и имовна безбједност и да што поузданијих законских јемстава, да кривац неће избјећи заслужену казну. Помињући ово, Народном је Представништву тежња, да се још успјешније војује против зла, које није поникло у данашњем стању‘ него је из ранијих времена наслијеђено, па је у данашњем стању већ и досада у знатној мјери смањено настојавањем земаљских власти.

Нарочиту ће пажњу обратити Народно Представништво на пројект буџета и законски продлог о склапању буџета и при томе ће га поглавито руководити тежња, да се у договору с владом што више приближује циљу, који се вазда мора имати пред очима, а тај је: да без штете по битне државне потребе разумном штедњом, смишљеним распоредом и што подробнијом одређеношћу прихода и расхода буџет државни остане на здравој основи, те да се што више постизава равнотежа, којој се неминовно мора тежити.

У вези с тим Народно Представништво радосно поздравља изјаву о важности здравога и напреднога економскога стања по цјелокупни државни и народни живот и о неодложној потреби, да се у првоме реду обрати особена пажња на оне мјере, које служе темељитом развијању наше привредне моћи. И одиста је настао крајњи тренутак, да се приступи остваривању привредног програма Србије, који би све гране земаљске привреде земљорадњу, заната, домаћу и фабричку индустрију и трговину из основа поправио разумним економским законодавством, како би се складно и упоредно све могло развијати, подижући културни живот Србије на исту висину са политичким.

Признајући огромну важност систематичком извођењу привреднога програма Србије, Народно ће Представништво са радошћу прихватити све предлоге владине, који би ишли у прилог овоме извођењу.

Господо Краљевски Намјесници,

Са великим задовољством саслушало је Народно Представништво, да су наши односаји са свима државама повољни и пријатељски, јер потпуно оцјењује, колико ти добри односи вриједе у данашњем толико развитом међународном саобраћају, а нарочито за државу, која је као наша заузета пословима око свог унутрашњег политичког и економног преображаја и финанцијског консолидовања. Још веће је задовољство Народног Представништва, што народна политика, која одговара предањима и тежњама народним, налази повјерења и пријатељске наклоности код великих Јевропских држава. Благодарећи на овом благонаклоном расположењу тих држава, Народно Представништво сматра за своју дужност, да и овом свечаном приликом изјави свагдашњу дубоку захвалност народа српског узвишеноме Императору братскога нам рускога народа, који је као свагда, тако и у најновије вријеме, дао нарочите доказе свога благовољења према Србији и српскоме народу; то нам је моћна и поуздана залога, да ће се стално одржати везе искренога пријатељства између рускога и српскога народа.

Народно Преставништво жали, што, уз ове изразе задовољства, мора поменути и тежак утисак, што су га учинили ан народ српски извјесни догађаји и појаве, које се тичу међународних интереса и достојанства наше државе. Међу те догађаје спада, прије свега, мучко убиство нашега вице-консула у Приштини, које је дубоко повриједило осјећаје народа српскога, који је вазда готов био на све жртве, кад ваља да се очува народна част и достојанство државе. Под тешким упечатком тога догађаја, а полажући такође велику вриједност на што боље односаје са отоманском царевином, Народно Преставништво очекује, да се што прије обистини уздање. да ће се то питање ускоро расправити путем споразума са Високом Портом и то на начин, који одговара достојанству једне и друге стране и задовољава повријеђено осјећање народа српског.

Друга непријатна појава, на пољу наших међународних односаја. састојала се у отежању једнога дјела нашега земаљског извоза услијед изузетних мјера, које су за неко вријеме употребљене на нашој граници. Народно се Представништво радује, што је влада успјела да, узајамним обавјештењем и споразумом са сусједном аустро-угарском монархијом уклони поменуте сметње и поврати уговорно стање. Потпуно цијенећи потребу добрих и пријатељских односаја са великом сусједном државом Народно се Представништво узда, да ће се лојалном међусобном предусретљивошћу у напредак избјећи такве појаве, но свакојако налази, да влада, у договору са Народном Скупштином, ваља тако исто да приступи остварењу свих мјера, које су потребне, да нас могући слични догађаји не би изненадили и неспремне затекли.

Народно се Представништво радује, што је и наша држава могла у неколико да припомогне важном културном предузећу, које је по одредбама Берлинског уговора отпочето да се извршује на доњем Дунаву у регулационим радовима на Ђердапу од стране аустро-угарске монархије.

Коректно држање наше владе у односају са балканским државама заслужује признање, нарочито кад је ово задахнуто тежњом да те државе, схвативши правилно своје узајамне интересе, његују слогу и мир међу собом, како би могле заједнички одржавати самосталан живот и развитак балканских народа. Жељети је, да такав правац нађе признања и одзива код свих балканских народа. Задатак је непосредно заинтересованих и позваних фактора на Балкану, да за времена отклањају трвења у хришћанским покрајинама балканским, од којих у посљедње вријеме нарочито трпи ударе — српска народност, како би се очувао мир на овоме полуострву и потпомагао такав развој прилика, који води правичном задовољењу међусобних интереса, свих балканских народа.

Приступајући својим тешким и многостручним пословима, Народно Представништво још једном свечано изјављује, да ће, високо цијенећи сву важност освједоченог узајамног повјерења између Круне и Народа, у својим пословима имати пред очима само срећу и напредак отаџбине, углед и славу Престола и лијепу будућност Српства. У то име кличемо:

Живио Краљ Александар I!
Живјело Краљевско Намјесништво!
Живио Народ Српски!

У Биограду, 16. новембра 1890 год.

Предсједник Народне Скупштине,
Ник П. Пашић
Потпредсједник,
П. Ј. Вуковић
Секретари:
Лука Лазаревић
Ранко Петровић
Др. Станојло Вукчевић
Љуб. Јоксимовић
Витомир Младеновић
Љуб. П. Ћирић

ДОПИСИ.

Доброглед, 17 новембра. Не дај, Боже, што се трпјет може!

Неко вели не бих могао трпјет ово, а неко оно, а кад га што снађе, поталаупши се, па трпи.

Ада тако ти је и код нас: од Петрова до Томина дне не би капи воде, но се запечатила небеса, те ни бјеше дошло, да капама воду дијелимо; — „овако се не може!“ — О Томину дне отворише се небеса, те пуче она симбилија и траја цио мјесец, до неколико дана испред Аранђелова-дне, — „овако се не може!“ —

Указаше се небеса. Народ не покопао кртолу ни утранио зеље, па се свак моли Богу, еда би стало мало вријеме, док би се средило то мало фрута, а неки нашевци наградили воденицу, па се моле Богу, да би опет киша. Али давно се рекло: „свако воду на свој млин наврће.“ Па као да му се домолише: трећи дан по Аранђелову-дне липу опет ка из вреће и данас ево би могао млин мљети и у главицу.

Али опет немојте, да ви је за чудо што и у Цуце ово први пут — што ми знамо — поче млин мљети, прича се да је и у вријеме Немањића било воденица у Цуце. Али „вјере ми овога пролива воденога није било одкад ја могу запазит! — А ево су се и ојађела звјерад помамила, па тун оновечери дошло их цијело јато, те развалили појату једноме Кобиљевцу у Чумовицу и десет-петнаест оваца му поклали! —

Ма опет смо ми Цуце ове године — Богу фала — добро: жита и кртоле по њешто ни се родило, зеље је додуше доста слабо, али Бог је тако дâ, а што ћемо ми? — А и коће надават овоме бијеломе свијету: множимо се — ја мним — боље по иједно племе црногорско; ево свака рупа цуцка пуна чељади; ево сваки Цуца по пет шест, по седам осам синова, а ако има мање од пет, вели ископа' сам се!“ — Промисли, има повише од двјеста Вељоцуцкијех кућа и ево осам година — што ја знам — било је десет — дванаест жена, које су се облизњиле, а једна у Просени-до — рекоше — троје је родила, би ће се придало свега у ове осам година више од хиљада ђеце, а — на моју душу — стотина........двјеста их није нестало. — Па ко ће томе свијету џеван дати?! Дати имамо поља и равница, да се ширимо и оремо, но по једну рупицу, би је сита кокошка прелећела, па оћемо, да ни ту роди и руметин и шеница и раж и кртола и зеље и грах и све, што ни треба! Чудне работе! Још не можемо привалити, но чим прифатимо седамнаесту годину: „Жени ме, тата, али ћу се, богами сам оженити!!“ — Такве смо ми парави мимо другијех људи! — па у петнаест дана — највише три неђеље — испроси и доведи!“

— Ма идеш ли на коју од тијех свадаба? —

— Идем, како не!? Ето у прошлу Неђељу био сам у Јабуке Граховске у Ђона Драгова, Жењаше му се брат Митар. Ђоно се самном добро познаје, те ме у двапут зва на свадбу. Испросили ђевојку у Бањане па отишли свати у Петак у јутро и били у пријатеља новог на конак, а у суботу испред ноћи дошли мало прије мене! —

— Баш ми је мило, кад си био и у „граховске горе“, е ћеш ми што причат отуда са свадбе! —

— То би била цијела историја, да све причам, ма оћу барем нешто. Сједосмо за вечеру и би ни, што се вели: „ка на свадбу.“ Па ту иђаше здравица иза здравице, а свака се завршеваше овим ријечима:

„Здрав си ми, брате, здрав! — ето ти у руци па натуци!“ — Дигосмо се с вечере, те ми мало у оро црногорско, па мало зецкога кола окренусмо, а најпошље отидоше „пјеват уз тепсију“. Бјеху ту: Саве, Борика, Ћане, Божана и Стане — Ђевојке, па бирају од њих да „пјевају уз тепсију“. Поставише трпезу, донијеше и исправише на њу тепсију, па је поче Ћане око прста окретати, но не би јој алавија работа, те Борика намаче прстен на руку, да боље тепсија звечи, и живо је поче окретат око прста, а слеже се к земљи Алекса, да пјева. Глас му бјеше доста јасан, но му не даше но Саву и Стану зазваше, те оне одговараху једна другој редом. Обије лијепо пјеваху, али што Саве зациликта чистим, јасним и танким гласом: „Вита јело, лада дебелога!“ то бјеше дивота слушати. Саве понесе првјенство у томе. Остависмо коло и пјеваше, а отидосмо на лијегање. „Свако ита и за свога пита, а за Јанка нико ни одкуд си?“ Сјутра дан у Недјељу сједосмо на ручак, а ђевојке почеше;

„Жарко сунце са истока сјаше,
Па проз провор у софру гријаше.
Ко најљепше за софру сјеђаше
И најљепше вино испијаше.
Стари свате најљепше сјеђаше
И најљепше вино испијаше.

Свакога свата редом припјеваше, а они их новцима дариваху, као што је обичај. По томе почеше другу:

Вино пијте гости наши
Није вода то!
Него вино лововина,
Које премеће!
Преметнуће старог свата —
Све је мене страх!

И у ову сваког свата припјеваше; а свакоме свату чињаше се да чисто расте.

Кад већ оћасмо, да се дижемо, запјеваше:

Дивно ли је пољем погледат,
Ђе сватови младу воде,
Млада им се чест' окреће;
То сватови не виђаху,
Но подоцкан ђевер виђе,
Па он снаху запитује:
„О снашице, о ружице!
Што се често ти окрећеш,
На конаку ђе ноћисмо?““
„„Мој ђевере, калопере!
Оње мене прстен оста!“
„О снашице, о ружице!
Дома ће мо прстен наћи!“
„Мој ђевере, калопере,

коло: ту момци ка планине, ту невјесте ка виле, ту коњи седленици, ту фриска, јека и свакојака пјеванија, ту, братанковићу мој драги, ка у сами рај; „туп па туп и ниђе више!“ —

Невјеста се и не сјећа, но мисли некакви путници, па иде напријед, а за њом Жутов. Кад би код огњева и кола, назва им: „добро вече!“ — Ништа за то: нити јој ко одговара, ни се брка коло и пјевање, а Жутова стаде квика и кривњава, па јој се увија и плете око нога, а она се тек тада сјети, што је, те се одма поче јежити, а коса на глави јој дебљати и усправљати се, али се она јуначаше и слобођаше саму себе, те заврну и за пас зађеде лијево лете од корета, окрену се, прокле их и пљупу преко лијевог рамена, па живо кракаше напријед, не окрећући се, а Богу се молећи: „Господе, Боже! сачувај ми ум и памет, јадној грешници!“ —

Бјеше комадић одмакла, а озада се зачуше хиљаде гласова ка један: „Ајде! помога ти је Бог и твоја нафака, е никад не удари Жутова ногом или ожегом, нити га нама предаде, не преврну нигда пред чељадма на трпезу љеб наопако, нити си не игда споменула, а ћаше запазит поћашњу ноћ!“ — Она оклепила уши и живо напријед кракаше, једнако се крстећи и молећи. У томе страху дође у ледену пећину, напуни барело и крену кући. Но како сад да пође преко ледине?! — ту више не бјеше кола и пјевања, момака, невјеста и коња, но ту бјеху мајке у црно завијене, плачући, наднијеле се над мртвијем синовима; ту бјеше само: јаук, лелек, кукњава и плач

Чељаде, кад чује и види и познате људе и плач и кукање, обузме га нека јежња и страх, а камо ли неће њу сад, ђе зна, што је то, види све саме мрце и кукавице, чује плач и јаокање.

Бога ми — и срчани човјек и најбољи и најслободнији јунак под оружјем би се нешто промијенио и тешко му било уљећи и проћи туђије, а камо ли једној женској глави и без тога плашљивој.

Подуже је пред пећину стојала и премишљала, те најпошље крену, па: „што Бог да!“ —

Нећу ви рећи, да није помишљала, да ће и манита дома доћи, али опет крену.

Кад су пањегли преко ледине, пас као и прије плетијаше се и увијаше око Златанинијех нога, јаукаше и завијаше, али Златана као и прије пјаше живо и озбиљно, чињаше таман као и прије и изгледаше, да нема за то ни абера.

Кад бјеху накрај ледине примаче јој се једна стара злосретница поближе, а Златана је закуми: „Одби се од мене, зла срећо, заклињем те живијем Богом!!!“ — али се старица једнако примицаше, те се Златана сагну, дофати двије паличице, прекрсти их, те прекрштене окрену старици и мрцима, па свега тога нестаде. Златана похита и дође кући запухана, а вртећи очима као луда. Сви се зачудише, што јој је, а она се распрти, сједе, предахну и почину: бјеху се сви око ње скупили, а она поче: — чудо.......... чудо, људи!.......... ђавоље коло на Салкове пољане........... добро је кад дођох у чистој свијести.......... лијепо је с не скачете за мном проз те главице, да ме фатате! —

— Па што је било, јадна не била?! — запита је свекар Срда. — ђаволи, тата, а да што друго!? — поврати му Златана. —

— О ћукоглавице женска — заграја Ненад — то те неко плашио, а ти мишлила на они наш разговор и шалу оновечерашњу, па ти се утворило сто чуда; а ја сам ти каза, да од тога нема ништа и да се не треба плашит и мислит о томе, јер човјеку, кад о нечем мисли, мора му се оно и утворит! —

— Ма мој брајо, тебе се све чини шала и привиђење, но отиди на пољане, па ћеш виђети, јели шала и привиђање! — Те они збиља сви да виде.

Кад дођоше на пољане: чега није — није. Бога ми им свијема жао, ђе их превари „она женетина“, ма не збори ни један против Златане ништа ружно но сваки вели: — Није чуда! женска глава била сама, а ноћ, па јој се привиђело, а може бит, да је ко страшно, — она није крива! — Само Ненад по својој ружној навици бјеше заграјао и забрбљао, те прекори Илију каква му је „женетина,“ те омлати с ополицоном, а ни да викне на њу! — те Илија јединијем коцем ка ће Златану поврх главе. Оно се људи згомилаше и уфатише Илију, те је не удари, а отац Срдан извика се пут Илије: — Бестурино једна! зашто се на њу загониш и слушаш што збори сметени Ненад? — а не знаш — да ти — њега? није ти познато његово пртљање? — Смирише се и вратише кући. Већ је почела зора, те се разиђоше кућама.

Бог истина — нико не вјероваше, да је била истина, што Златана каже-

Дома има свекрвица
Свекрвица ватра жива!«
»О снашице, о ружице!
А ти буди вода ладна,
Те поћесши ватру живу!«
»Мој ђевере, калопере!
Ја ћу бити вихор вјетар
Те распалит ватру живу!«

Бора ми, достина се томе насмијасмо а пошље кренусмо дома, а ђевери с невјестом свакога да испрате.

— А скупи ли невјеста што у воду? —

— Не ништа у воду: они су избачили пољевачину, но ко је што кадар, даде кад га испрати невјеста с ђеверима; на — мене се чини — то је љепше, јер достина немају пара да даду, кад се умију па од стида тону у земљу, а онако, ако што има и да, ако не, ништа! —

— Ада још ми што причат од тијех бъанада? —

Вала бих има што, но би предуго било; мало прије ми казаше, да је још оне прве кише излазила вода до грла Демирове пећине у Грахово (а што је она пећина, у којој се затвара Војвода Јаков Даковић), па киша престала, те се вода повратила, па опет данас надушила из ње зелена вода, потопила сву бару Граховску, 63 куће уфатила и чељад исћерала, а да није преврела Дврену, уфатила би и варош Грахово, ето — кажу — неможе се Грахову приступити, а нема човјека, који зна, да се то игда прије догађало!

По Мекоме долу вода понијела сијено на себе и потопила све стогове. У Никшиће и Рудине све сијено погњило, а било се за фајду добро родило ове године.

Па кад је слабо, нека је и горе: људи испродавали, што живога имали; испродавали, за дацију ваћевину и друге а оставили по двадест — тридест брава, да их изазиме, па ето би могли и без њих остати, е им немају што давати, а и сад изгибоше на ово вријеме: изист ни куђ, а слабо им се има што дат, па слабо без лијека.

А друго — Бо' зна — мало ти имам што причати. но опрости, другом ћу више. —

J.

Вир-Пазар, 21. новембра.

Господине Уредниче;

Позивајући се на мој допис, од 7 ов. мј. у 46-ом бр. Вашег цијењеног листа „Гл Црн“. О важности пута између Зле Горе и Вира, да се та важност још боље види, послужити ће овај догађај, који сам својијем очима видио. Три младића, возећи се у једном чуну, дођу на неком дијелу блата ђе их срете велик југ са кишом. Са великим, трудом превезу, се, при једном крају, ђе цио дан ишчекиваше, прекид југа, но на против, југ је, бивао све јачи и јачи. Видећи младићи да им је узалуд ишчекивање, буду принуђени, истегнути свој чун на сухо. По ноћи се упуте гором, да дођу на Вир. У све вријеме њихова путовања киша их је шибала. Да, кад су дошли при Злој Гори, осјећали су велику Зиму, те мокри и озебли; почну кликовати и револвере палити, дако би их ко пријеђе превезао. Но велика јакота југа, и бучних валова није дала дочути, ни једно, ни друго. Младићи, видећи да им је бадава очекивање, стану по врху корнижа, реченог пута газити. Идући тако један од речене три не видећи добро корнижа, сумине и падне у воду, ђе се мораше и удавити, дага други није исти тренутак за руку ухватио —.

Пошто се мало приближе поново почну дозивати. Тада их дочују и одма пођу неки возари те их прихвате.

Оваквијех тешкијех случајева често се дешавало при реченој гори. По томе можете вићети, од какве би важности био речени пут, да се раније свршио —.

Могуће да сте разумјели, да се прошлог четвртка т ј; на 15. ов. мј. утопио један Цеклињанин из Дујеве. Но пошто није нико видио; Ђе се утопијо, го су неколике чете Цеклинске дошле са справама да бише реченог нашли и извадили. Утопљеник, казују, да је био млад момак и знао је добро пливат: Но како је била на њега сукњена кабаница и оружје тому се и плов скротио —. Вишина доказују: дасе из истог, чуна, из којег со, тај момак утопио, до сада 5. или 6. људи утопило.

Г. Кап: Милан Поповић. на 18. ов: мј: Сакупио је Цијело Овдашње Грађанство и прочитао паредбу књ. министарства унутрашњих дјела о избору кметова. Г. Капетан рече. да он, као орган, Владин, не може ни за једног гласити већ да сваки по наособ каже: своје мишљење.

Овдашњи Грађани без икаквог појединог гласања, договорно су преставили Кап: Милану да њихова жеља ослонити повјерење на Г. Ива Иличковића. Јована Љумовића пређашњег Управитеља ове вароши. Г. Сима Н. Поповића и Рама Осова Идризовића.

Г. Јован Љумовић захвалио је свијема на избору и нове изреке који му не допуштају да се прими. По томе је Пресједник овдаш. Општине Иво П. Иличковић а помоћник Симо Поповић и Рамо Осов Идризовић овдаш. трговци. Нек им је сретње —.

Сва је прилика да ће наши ново изабрани Кметови заузети се. чим нађу канцеларију и писара да Прегледају Осмогодишње општиаске расходе. —.

Сиромашне фамилије из Куча непрестано иду за Бар, да презиме своју луду и нејаку дјецу, јер је у овом времену у Бар берба маслина.

Ђоле Чакић.

Terra di Lavoro, 23 новембра.

Многопоштовани Г. Уредниче!

У нади да ће добро доћи вашим читаоцима (бар онима те немају прилике читати овдашњу ђорналистику) извадих из потоњих талијанских листова ове новости те вам их шаљем.

У „Н. Resto del Carlino“ (Сриједа 12 новембра 1890) политичком листу Болоњешком, прочитах ову цртицу из једног путописа.

„Сви потоњи телеграфи се удружују за оним главним те би спремљен на бечком двору са извјештајем о утопљењу брода „Света Маргерита“ близу кане Хорн у јужној Америци. Овога пароброда био је капетан и господар — као што је познато — некадашњи надвојвода сад просто госп. Јован Орт, најмлађи син посљеђег великог војводе Тосканског Леополда II-ог. Он се родио у Фиоренци 25 новебра 1852“.

„Негђе првих дана мјесеца јуна прошле године, имах прилику познати поменуту личност на једном између Лојдових, пароброда путујући уздуж обала јужне Далмације, и толико ми се учиње умиљато његово понашање, да не потрајах много, а да му не обратим ријеч за за држати се с њим мало у разговору, особито одвише што он говораше талијански са најљепшом тосканском пронунциом. Он путоваше под туђим именом са једним секретаром, момком младим, као што и он сам, бијаше те му се миљаше стајати са својим вршњацима.“

„Кад дознаде, да сам Талијанац, не мога се уздржати, а да ми за читави комат не говори: о нашој отаџбини, о узвишеној природи италијанској, а особито о Фиренци, коју он поврх свију других градове љубљаше и похођаше. „Ја се такођер родих, — рече, у крилу тог бисера Италије, ја је љубих, па и још осјећам да је љубим; чим свршим овај пут хоћу да је видим; много мјесеца има од како се не могах сладити неизмјерним благом моје отаџбине“

За тим, посље ручка, заљегли бијасмо у Боке Коморске, један залив далматидски, који се по панорами може угледати са најљепшим Средиземног мора. На неколико миља од нас виђаху се црногорски брегови, а остраг, у аустријској земљи, уздизаху спажне бокешке фортице. Заједосмо се о политици, а баш ми је и лијепа прилика туна изашла, знајући да бих се можда мучно могао приближити другоме, који би као он познавао стање данашње политике“.

„Као сви они, душом и срцем, аустријанци, признаваше велику корист те Азбурговићима нуде Јужни Словени, изузевши само црногорце, те заплијењу бечка дјела, те које треба скренути с пута, па тек онда да слободно марширају на југ. — То су рисофини и страшни смутљивци“

„Русија је наш највећи непријатељ, њена апсолутна влада не може се више подносити у ове наше дане, и ја заиста бих рад ући први својском у Русију, за обрвати силну владавину Царева“.

Метнувши с банде московску снагу, попровах, да га иавјестим да мржња коју он исказа да осјећа против црногораца нема разлога, и да они горштаци, због тога само што су русофини, нијесу заслужили да се на урав затру као што он осјећаше. Они немају друге помоћи до из Петрограда“.

„Ах, то не вјерујем, одговорим, ми смо им такођер помагали па им и дан данашњи помажемо; а њихова мржња једнако траје ма не добијају ништа стиіем, њихова браћа Ерцеговци већ су се почели туђити од Црногораца, а о томе ми најбоље знамо“.

На те ријечи, колико ми се учиње, прелетје му преко лица неко задовољство. „Ерцеговци, наставим, неће никад мрзит Црногорце.“

Говориемо о ирентинмз смљама италијанским.“

„Ирендентизам нема разлога рече ми, и ја, који одвећ љубим народ италијански, искрено бих савјетовао да се мане тијех мисли. Ми смо сад пријатељи, а она времена многобројних мучења свршена су. Ми дајемо један другом руку, а за они заклети залог датићемо с добре воље Италији Трентино, јер је онај крај колико због својег положаја толико због језика који говоре италијански. Трентинци су патриоте. Никад Аустрија Италији Трјешћа, нити ће она, ни на сили. од нас одузети Истрију и Далмацију. Које море онда би остало за нас? Куд би се ђеле оне грдне жртве што поднесосмо у ова два краја? Истрија и Далмација словенске, и а особито још кад одузмемо неке вароши и повећа села (?) у која и ми исти признајемо да надмашују италијанци. Без сумње, кад ми будемо установили једну државу од земаља словенских, освојивши земље испод Дунава, Тријешће ће постати њемачким пристаном. Узалуд бјеше вас мој напор, да обратно извијестим убјеђеност његових мисли.

„Рана рече ми, те тишти Италију, папа је. Ма папа сам по себи био би можда највећи пријатељ Италије, но попови и Јевреји су они те га нагоне да тако чини из жеље за својом коришћу. Ви у Италији ратујете против попова и против клерикализма те хоће да ве обрва. Видјећете кад их издаду снаге, како ће вам исти папа, па макар Лав XIII, бити пријатељ, како ће ударити с вама руку и помоћи ви. Он треба да зна да његово царство није на земљи.“

То су мисли те ми их открп млади, (сад му је 38 год.) аустријанац, син једног у Италији добровиђеног књаза, па чак и за вријеме револуције. У Јована Орта ја назирех прогресисту пред свијема књажевима те куће, из његових ријечи зрачаше увијек гњев прогиву ропства и нечовјечности, што посвједочи начин његова мишљења о ослобођењу свију народа.

„Ове мисли, онако како сам их чуо, преносим у Carlino, будући почисто увјерен, да нијесу друго него одјек онога те се у Бечу мисли о данашњој политици. —

Црногорац“

Данас и сјутра је бирачки бој без крви; виши дио посланика бити ће владини (т. з. Crispini); добар дио битиће против њака, а има их несигурнијох; али кад бих знао да би вам мило било што о томе подробније знати с драге воље бих Вам био на услугу чим се камаре отворе *) А за сад с' поштовањем јесам Ваш.

*) Молимо вас, биће нам вазда мило. — Ур Гл. Црнг

Исподвјетрњачанин.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 30 новебра.

(**Из Двора.**) Његово Височанство наш Господар и књаз Никола отпутова је у Француску. Цијељ Његовог је пута да испрати Њезино Императорско Височанство Стану Николајевну, Војвоткињу Лајхтембершку, Књагињу Романовску, до Нице. Његово Височанство поћиће из Нице у Кан да посјети свију шћер, Њезино Императорско Височанство Велику Књагињу Милицу Николајевну, чије стање здравља, у последње доба, било је поколебано.

Његова Свјетлост, Књаз Насљедник Данило, кренуо је у очи поласка Њихових Височанстава у Зету, оклен се вратио у сриједу.

(**Долазак.**) Секретар посланства Републике Француске при двору Његова Височанства, Г. конте Серсеј, стигао је у уторник вече на Цетиње, гдје мисли остати неколико недјеља.

(**Свечана бесједа.**) Свраћамо пажњу својијем читаоцима на програм *Свечане Бесједе*, коју приређује наша

ваше, те говораху пошље, да је „сулудна.“

И послије те вечери скупљали су се много пута на сједницу у Срдана као и до тада.

Једне вечери заједу се нешто о опкладу, те ће Кекер Чупин, најбољи сељанин јунаштвом, Стеву Ђурову човјеку вјешту коплиментима, салутирању и господском разговору, а поћном страшљивцу, рећи: — Ако сам отидеш ноћас и трипут цукнеш у звоно, даривам ти ову леденицу — држ! — А Стево ће њему: елате ви, а ево ви ова моја леденица — на! — Кекер уграби леденицу па отоле преко врата. Залуд га сједничари устављаху и говораху му, да чојак не смије у опклад и зарок по ноћи никуд одити — он оде

Пут к цркви је исти који и Леденој пећини, ма до Салкове пољане, па се онда окрене по лијевој страни и пошто се пројеђе добар кварат од Салкове пољане, наљезе се извише Пропале рупе, а отоле по сата. идући све страном, дође се код цркве. Кекер се већ примакао пред црквом, кад га пеш то притиште и згучи, ка да чојак по свијета навали на њега. Да се исправи — не може; да иде — не може нако побаучке; те он побаучке све до врата од цркве, с муком мало се поиздиже на кољена, дофати коноп и трипут цукну, а за бољу вјерованцију *), да је долазио, остави уз врата цркве прислоњену своју сиксију са шареним чибуком, коју сваки сељанин добро познаваше.

Исто се побаучке враћаше натраг, а кад дође. ђе га је оно притисло, олакша му и нестане оне тежине. а око њега помиље све нешто црно колико тиква, као пањеви, као жмигурице, као црне свиње с дугачким репом, као јазавци и друго немам ријечи, да ти преставим. Он кракаше крок натраг а два напријед и нешто у себе говораше, али га не помагаше: заскакало око њега, извише њега. преко њега, уз њега; плете му се око нога, удара га у бедре; он се најприје и јуначио, али га послије обузе јежња и страх, те извади иза паса шпагарицу. те у једном прасету слично једном тоооф! — оно се преврну, па опет уз њега; а он опет у њега: тоооф! — а оно опет уз њега. Кекеру паде на ум, што му је причала стара баба Гошна, да чојак не смије пуцат на анатемњаке више но двапут, да га свега не раскубу. те заједе шпагарацу за пас, закучи лијево лето од гуњине за пас, окрену се и пљуну преко лијевог рамена, па се натеже и . . . . , те га мало одуставише, али га једнако држаше јежња, дрхат и страх, те, кад наљезе извише Пропале рупе, обретоше се пред њим људи „развањенијех мозгова“, разврнутијех вилица, кљукатог носа, фрљјех и избуљенијех очи, те га обузе још виши страх, извади нож иза паса, поче њим махати, у напријед скакати и викати: Ај! вуче!..... ај! друже!..... Ај! вуче!..... ај! друже!..... Милисав и Шого два враголијаста момчета бјеху изашла више Салкове пољане, да га мало поплаше: но чим чуше вику и поклич, потрчаше напријед, сретоше Кекера, који једнако скакаше и викаше, догод га рукама уфатише.

Питају га: — Што ти је? — А ништа — одговори им и даље као да му их Бог скамени, но покуњло главу, објесио руке, па стаде. Те они пи њим пут Срданове куће — „ташулаше“ и он међу њима доста брзо.

Таман бјеху дошли више Срднове куће, а он — из недајбога — трену присојем и — утече.

Трљише — Бога ми — и они за њим, а покликоше, — али ко да стигне онога мађупца! —

Скочише сви из Срдана, а и сељани чуше, па и они скочише и западе сваки својим сентом. Цијелу дугу ноћ обијаше. зваше и митише Кекера, да дође, — али ко маница домами! — а ко зна: „ђе су га и понијели?“ —

Уморни људи и озебли испред зоре почеше налагати огњеве и лијегати на једно по четири-пет, пет-шест, али по једнога остављаху будна код сваког огња, да их „не потуче она маништина“, па чим ћаше и типа у грм прнути или се и мало чути, а опај те је будан, би почео болећим гласом: — Кекере! ђе си то?... ајде овамо, чоче, што ти је ноћас!? — Али пошто му се ништа не одговараше, а он онамо оспи бубуљима, те тијем узнемиравاху слободне шумске становнице — тичице, али Кекера — нема, па нема. Већ свану и објутри се, а људи не знаду што ће. Ћаху га се више и манути, па одити дома да пуштају по ону шаку брава, кад „крошњава“ Ивана Митрова покличе: Ај! ко је витез?... ево Кекер Чупин у ову главицу, завире се у једну греду, да је обали, не би ли ме смољавио!

(Свршиће се.)

*) Sic! Остависмо ту ријеч, и ако takova невгодна облика нијесмо чујали у народу.

Ур. Г. Цр.

Читаоница 5 ов. м. у славу имен-дана Његовога Височанства Књаза. Као што се види, програм је веома одабран, а за успјех јамче снаге нашега пјевачкога друштва, које је од сад велики напредак учинимо. Изузимајући химну црногорску сви су остали комади код нас нови, а са свијем је нова композиција Толингерова из Балканске Царице: „У далеком Дренопољу,“ на коју смо врло љубопитни. Ако смо добро извијештени, војничка ће музика свирати уз игранку. Према томе имамо разлог надати се многобројној посјети, не само с Цетиња, него и из унутрашњости Црне Горе, па и са стране.

ТЕЛЕГРАМИ „Гл. ЦРНОГОРЦА“.

БИОГРАД, 24 нов. — Краљица Наталија послала је скупштини писмо, којим иште да јој се допусте редовни састанци са сином јој, Краљем Александром.

Говори се да је настала митрополитска криза, што је митрополит Михаило благословио књажеве браћу Карађорђевиће одобривши им промјену кресног имена. Владини кругови увјеравају, да влада још није ништа одлучила у тој ствари.

ПЕТРОГРАД, 24 нов. — Стојан Бошковић, савјетник и чувени историјски књижевник српски, дошао је овдје. Иће и у Москву, Кијев и Одесу. Кренуо је, веле да позна Русе који разбирају за словенску мисао (Желимо му да дотле живи и у здрављу путује по Русији, док не позна све такове Русе! Ур. „Гл. Црн.“)

ПАРИЗ, 24 нов. — Јучер је био свечани погреб ђенерала Сениверстава, при чему је било много полиције Вел. посланство руско добило је писмо, да је руска црква поткопана и да ће пренути у по опијела. Поред најбрижљивијег тражења, није се ништа нашло.

БЕЧ, 25 нов. — Драгумис, грчки посланик при бечком двору, позват је дома. —

БИОГРАД, 25 нов. — Дружина берлинских капиталиста погађа се са биоградском општином око зајма од десет милијона. — Вишина скупштине намјерава поручити Краљици Наталији, да скупштина није власна расправљати о њеном искању.

АТИНА, 25 нов. — Окружница Портина, којом се пријети страницима да ће се протјерати ако буду учествовали у немирима, овдје је учинила неку узбуну. Новине навјешћују немире, ако се православне цркве у Турској не отворе до Божића.

БИОГРАД, 26 нов. — Увјерава се, да је клуб радикалне странке одлучио, да преко писма Краљице Наталије пређе на дневни ред. — Глас монаковских новина, да је Ристић писао Кр. Милану и објавио му да је (Милан) протјеран из Србије, сасвим је измишљен.

ПЕТРОГРАД, 26 нов. — Царински одбор одлучио је да се у финским царинарницама од сад пише руски. Други одбор предлаже да се укине ковање финскога новца и да се уведе руски новац у Финландији.

ПАРИЗ, 27 нов. — „Temps“ јавља, да је досадашњи министар у Рио Жанеиру, Амело конте Шаљу, постављен за министра француског у Црну Гору.

БИОГРАД, 27 нов. — Писмо Краљице Наталије предато је предсједнику скупштине. Влада и владина странка у скупштини сложне су да скупштина није власна то судити, по ипак ће расправљати о томе у тајној сједници.

БЕРЛИН, 27 нов. — Како дознаје Post, неће се искати више трошка на војску.

ПЕТРОГРАД, 27 нов. — „Новости“ се радују помирљивост њемачке владе према Русији и нада се отуда најблагодатнијим послѣдицама.

РИМ, 28 нов. — Министар држ. благајнице Болити дао је оставку. Грималди је постављен за министра финансија и привремено за министра држ. благајнице. — „Tribuna“ дознаје, да ће Краљ у пријестоној бесједи којом ће отворити парламенат, споменути добре односе са свијем државама и трајност јевропског мира ујемчену добром вољом свијех, особито тројним савезом, коме ће Италија остати вјерна. —

ЦАРИГРАД, 28 нов. — Руски држављанин Патриков, предсједник јерменског б итовног одбора, и девет сукривача његових, преслушани су данас пред стамбулским кривичним судом.

БРИНДИЗИ, 28 нов. — Књаз Никола и Војвоткиња Лајхтембершка стигли су овдје. Књаз Никола је кренуо пут Болоње, Војвоткиња Стане Николајевна у Напуљ.

ЛОНДОН, 28 нов. — Парламенат је одложен до 22 јануара 1891.

РИМ, 29 нов. — Краљ Умберт отворио је јучер нови парламенат пријестоном бесједом, у којој рече: вјерна својим савезницима, усрдна у пријатељству, искрено желећи поправити вазда односе према свијем великим државама. Италији је милo видјети, што је уклоњена свака опасност од међународних заплета и што се по свој Јевропи шири и утврђује уздање у мир. Лојалност наших смјерова сваки види. Краљ не би никако допустио нападаје на углед своје највише власти, у име вјере.

ПАРИЗ, 29 нов. — Краљ Милан је послао новинама „приопштено“, у коме вели, да између њега и краљ. намјесника у Србији влада навијек највише усрђе. Намјесници навијек признају, да је само у њега (Милана) право, одређивати, како ће се Краљ Александар састајати са својом мајком.

БЕРЛИН, 30 нов. — „Reichsanzeiger“ признаје, да Јермене у Цариграду нико не гони, јер многи су Јермени у високој државној служби. Исти владин лист жали, што су њемачке новине (које?) примиле потворе на Султана, владаоца праведна и милостива и пријатеља Њемачке.

ТУЛОН, 30 нов. — Сквадра француска поћи ће у сретање руској сквадри, која ће доћи 20 (8) децембра у Вилфранш. Руска ће сквадра бити позвата да дође у Тулон.

ПЕТРОГРАД, 30 нов. — Државном савјету предложиће се приједлог, да се забрани насељавање странаца у Русији.

БИОГРАД, 30 нов. — Митрополит Михаило изјављује, да он н и ј е б л а г о с л о в и о промјену кресног имена Књажева Петра и Арсенија А. Карађорђевића; он је само одговорио на питање Митрополита црногорског, да пристаје на ту промјену, ако је оправдана приликама.

П О З И В.

На темељу §.-а 20. Устава Цетињске Читаонице сазива се данас на 1. Децембар ов.

Главна редовна годишња скупштина чланова исте читаонице која ће се држати у дворани Читаонице на 4 уре по подне.

Дневни је ред:

1) Извјештај управе о годишњем раду и стању друштвеном.

2) Извјештај касијера о рачунима друштвеним и о стању касе.

3) Избор контролног одбора за преглед рачуна.

4) Извјештај контролног одбора о прегледаним рачунима.

4) Рјешавање поднесених молба, тужба и жалба.

6) Избор нове друштвене управе.

7) Одређење послова за идућу годину, а нарочито састављање предрачуна.

8) Рјешавање о набавци листова и књига за идућу годину.

9) Рјешавање о приједлозима одбора или појединих чланова.

10) Претрес правила за домаћи ред у Читаоници.

11) Издавање нових наредаба и упустава.

Цетиње, 1. Децембра 1890

Управа Цетињске Читаонице.

П Р О Г Р А М

С В Е Ч А Н Е Б Е С Ј Е Д Е

К О Ј У П Р И Р Е Ђ У Ј Е

ЦЕТИЊСКА ЧИТАОНИЦА

у очи Никоља-дне 5. Децембра

У СЛАВУ ИМЕН-ДАНА ЊЕГОВОГА ВИСОЧАНСТВА КЊАЗА

I. Бесједа.

1) *Убавој нам Црној Гори*, пјева мјешовити кор, уз пратњу гласовира на четир руке.
2) Говор Предсједника Читаонице.
3) *Српска импровизација Бр. 1.* од Толингера, изводи на виолончелу г. проф. Толингер.
4) *Тихо ноћи*, пјесма Ј. Јовановића-Змаја, рекомпоновао Толингер, пјева женски кор.
5) Из Косовке: »*Ај Косово!*«, од Толингера, пјева уз пратњу гласовира г. Шпиро Огњеновић.
6) Из Балканске Царице: »*У далеком Дренопољу*«, компоновао Толингер, пјева уз пратњу гласовира гђца. Милена Огњеновића.
7) *Црногорском војнику*, од Р. Рогановића, компоновао Толингер, пјева мушки кор.

II. Игранка.

1) Црногорско оро.
2) Мазурка.
3) Кадриј.
4) Зетско коло.
5) Црногорске народне игре:
   а) Уса и Лене.
   б) Мегдан с коња.
   в) Мачке.
6) Валса.
7) Шотска.
8) Кадриј.
9) Трамблан.
10) Мазурка.

О Г Л А С И.

ЧАСОВНИК БУДИЛНИК,

ноћу освијетљен.

Прве врсте 2 фиорина 95 новчића.
С календаром 3 фиор. 75 новчића.
Готово 20 сантим. висок.

El. Mayr, Wien I., Bauernmarkt 12.

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЊСКА НАПРАВА.

Коју је признала париска свјетска и бечка пољопривредна изложба, да је најпрактичнија, најкориснија и најпотребнија за сваку кућу, продата је у обје изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивио се сваки живи ко га је гођ видио, и домаћице и дјеца, и сељаци и властела и т. д. и тако је чудо учинио, да су стигле силне наруџбине, одма по првијем огласима о тој чудноватој справи.

„Невјероватно па ипак истинито.“

Та справа надмаша све досадашње проналаске и може се употребити за ове потребе:

За 1 минут може се том справом ожулити, огрепсти или исјећи, по вољи, крупније или ситније, 1 кило кртоле, репе, роткве, хрена, лука, краставаца, свакога воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити масла, скоруна или повлаке, за по минута пјене од млијека, шодо-а и т. д.

Даље служи и као микроскоп; увеличава сваку ствар 400 пута, те је много корисна за испитивање јела и пића.

Таква направа од трајне ковине и са неоштећеним перима стоји само

3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривалсу једини

пошиљачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(8—15)

500

пута увеличана види се свака ствар кроз скоро пронађени

Чудотворни Микроскоп за шпаг

који је зато препотребан за сваког трговца, учитеља, ученика, па потребан и користан још и за сваку кућу ради испитивања јела и пића. Уза њ се добива и лупа која је много корисна кратковидима при читању.

Шаље се само за готово или за поштанске марке, цијена

2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,

Wien, I. Postgasse 20.

(8—20)

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јутрос пронађеном кухинском справом, од које је више милијона комада продато на париск ј свјетској и бечкој пољопривредној изложби.

Још никад невиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скоруна начинити масло, а за по минута млијечну пјену, пјену или пунч од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожулити, огрепсти или исјећи 1 кило кртоле, лука, краставаца, роткве, репе и т. д., крупно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроз њ свака стварчица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неоштетиве ковине и пера цијена је премалена са

3 франка 50 сантима.

Та препотребна справа, ради своје нечувене цјеноће, уведена је већ у све фамилије бечке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалсу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

Wien, I., Postgasse 20.

(8—20)

ЈЕФТИНЕ, ЛИЈЕПЕ И ЕЛЕГАНТНЕ

К О Ч И Ј Е

од 170 фор. а. в. и више. — **Лака кола** (Sandläufer), **Фаетони** (Милорд), **Батарди** и затворене **кочије** као и **мртвачка кола**. Увијек у највећем избору готових на складишту,

Цијеници бадава и франко.

ЈОСИП БОГДАН,

творничар кочија у Будимпешти.

Творница: Pfauengasse Nro. 10—12.
Складиште: Museumring Nro. 10—19 und fauengasse Nro. 7. (7—10)

Уредник и издавалац **др. ЛАЗО КОСТИЋ.**

У књ. црног. државној штампарији.